

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา
ของมารดาที่ทำงานนอกบ้าน

ชื่อผู้เขียน กาญจนา คำดี

พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนาวดี	บุญญาประภา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลาวัลย์	สมบูรณ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประคิน	สุจนายา	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ เทียมศรี	ทองสวัสดิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาของมารดาที่ทำงานนอกบ้านซึ่งฝากครรภ์และคลอดบุตรที่โรงพยาบาลแม่และเด็กเชียงใหม่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นมารดาหลังคลอดจำนวน 18 ราย การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดแฟ้ม การลงรหัสข้อมูล การแยกประเภทหรือจัดหมวดหมู่ของข้อมูล การสร้างหรือการพัฒนาแนวเรื่อง รวมทั้งการแก้ไขโครงสร้างและแนวเรื่อง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาต่อไปได้ภายหลังจากการเริ่มออกไปทำงานนอกบ้าน ได้แก่ ความตั้งใจในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา คำแนะนำ

และการช่วยเหลือของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ความรู้สึกผูกพันกับบุตรและการเห็นคุณค่าของน้ำนมมารดา การเอาอย่างญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้านในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาเป็นระยะเวลานานและการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคม

2. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาเป็นระยะเวลานาน ได้แก่ ความเจ็บป่วยและความผิดปกติด้านร่างกายของทารก มารดาและสมาชิกในครอบครัว การได้รับนมผสมและอาหารเสริมโดยเร็วหลังเกิด การเอาอย่างเพื่อนบ้านในการให้นมผสม การทำงานนอกบ้าน ความต้องการในการพักผ่อนของมารดา การขาดการสนับสนุนอย่างแข็งขันจากสามี วัฒนธรรมและความเชื่อเกี่ยวกับการงดอาหารบางประเภท ความเชื่อเกี่ยวกับขนาดของเต้านม และหรือความเชื่อเกี่ยวกับรสชาติของน้ำนม

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่กล่าวว่าได้รับคำแนะนำและการช่วยเหลืออย่างเพียงพอจากบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ในขณะที่มารดามาฝากครรภ์และคลอดในโรงพยาบาล อย่างไรก็ตาม หลังจากทารกมีอายุครบ 1 เดือน พบว่า มารดาหลายรายประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา เนื่องจากไม่ได้รับการติดตามเยี่ยมที่บ้านจากบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขอย่างเพียงพอและเหมาะสม มารดาเหล่านั้นจึงมักหยุดให้นมมารดาแก่ทารก

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ จะนำไปสู่การนำผลการวิจัยไปใช้หลายประการ ทั้งด้านการศึกษาพยาบาลและการปฏิบัติการพยาบาลในอันที่จะช่วยให้มารดาสามารถเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาต่อไปได้อีกเมื่อต้องออกไปทำงานนอกบ้าน

Thesis Title Factors Related to the Duration of Breastfeeding among Working Mother.

Author Kanjana Kamdee

M.N.S. Maternal and Child Nursing

Examining Committee

Assist. Prof. Dr.Ratanawadee Boonyaprapa	Chairman
Assist. Prof. Lawan Somboon	Member
Assist. Prof. Dr.Prakin Suchaxaya	Member
Assoc. Prof. Tiamsorn Tongswas	Member

Abstract

The purpose of this qualitative study was to explore factors related to the duration of breastfeeding among working mother who attended ante-natal clinic and gave birth at the Maternal and Child Hospital, Chiang Mai. Key informants were 18 mothers. Data were collected by using in depth interview techniques and non-structured observation. The data analysis consisted of 5 steps: establishing files; coding the data; categorising or grouping text units; developing themes; refining emerging themes and propositions.

The results of this study indicated that:

1. Factors that were likely to support the mothers to continue breastfeeding after returning to work outside the home were: a mother's intention to breastfeed, advice and help from health professionals, bonding and valuing advantages of breastfeeding, following the model of relatives or neighbors to prolong breastfeeding and social support received.
2. Factors that may impede or inhibit long duration of breastfeeding were: illnesses and physical disorders of infants, mothers and family members, early supplementation of bottle-feeding and solid foods, following the model of neighbors who bottle-feed, working outside the home, the mother's need for an adequate amount of sleep, lack of strong support from the husband, cultural food taboos, beliefs about breast size and/or the taste of breastmilk.
3. Most key informants stated that they received adequate advice and help from health professionals when they attended ante-natal clinic and gave birth at the hospital. However, the data also showed several mothers had difficulty maintaining breastfeeding after the first month as they were without access to appropriate home health professionals.

The results from this study lead to a number of implications for both nursing education and practice so that working mother will be supported to continue breastfeeding when returning to work outside the home.